

supersint tempore mortis, translationis, vel resignationis Prælati, cujus erat jus conferendi.

Regiæ Majestati Sux similiter competet prima nominatio ad Dignitates, Canonicatus, et Beneficia in Cathedralibus noviter erigendis, nec non ad illa, quæ in nova Vallisoletæ Metropolitana augebuntur, præter tamen Summo Pontifici reservata, et Canonicatus *de officio*, quibus consuetæ forma providebitur.

Singuli porro ad prædicta Beneficia nominati institutionem, et collationem canonicam à propriis Ordinariis semper et omnino consequi teneantur.

De qualitatibus promovendorum ad dignitates, præbendas, et beneficia Ecclesiarum, tum cathedralium, tum collegiarum, habendum præ oculis est decretum 25 Julii 1851, antea citatum; in quo pro recto Regalis de proposito Jurispatronatus exercitio regulæ præscribuntur, quas nec indicare sinit nostri instituti ratio.

Ad rem quoque est aliud decretum 21 Novemb. ejusd. anni, adsentiente Apost. Nuntio latum, ubi de nova prædictorum capitulorum constitutione disponebatur; cujus art. 17 declaratur pro patronis Eccles. collegiarum, de quæ Concordati art. 21 §. 3 (v. pag. 215) sermo sit, jus præsentandi ad quaslibet ipsarum præbendas ac beneficia, ut eo, prout antea, in posterum utantur. Illius quoque Decreti art. 25 sic se habet: «A fin de quitar toda duda acerca de la inteligencia de la última parte del §. 2. art. 18 del Concordato, relativa á la provision de los beneficios ó capellanías de las Iglesias metropolitanas, catedrales y colegiadas, se declara pertenecer aquella á mi Real Corona, á los Prelados diocesanos con sus cabildos por rigorosa alternativa entre sí, luego que tenga efecto el primer arreglo del personal de cada Iglesia (quod evenisse jam, notum est), siguiéndose en los turnos el órden que se establece en el artículo precedente (ut nempe á Reg. Potestate primum, et postea á Prælati diocesanis, nominationes, de quæ agitur, fierent). Para la provision de los beneficios que correspondan al Prelado con su cabildo, turnarán estos entre sí, principiando por el primero.»

Quod attinet ad ultimum transcripti articuli 18 §., de illo versantur decreta 28 Martii, 14 Maji, et 5 Octob. an. 1852, inter quæ postremum, adsentiente S. Sedis Nuntio editum, tantum à præscripta Prælat. Ordin. collatione excipit dignitates ac præbendas, quæ Sum. Pont. reservantur, et in forma gratiosa conferendæ sunt, quarum respectu unice illis competit mandatum *de immittendo in possessionem* pronuntiare. Prima quoque ex citat. Reg. sanctionibus aboliuntur informationes apud nos vocatæ *pruebas de estatuto*.

Huc denique spectat repet. Concordati art. 25 (pag. 216), in quo Collegialis Eccl. accommodantur regulæ pro Cathedral. præbendarum ac beneficiorum provisione stabilitæ.*

38. Inter reservationes harum Regularum, ceterasque reservationes, quæ aut Juris corpore, aut Extravagantibus, aut Bullis continentur, magnum discrimen est. Nam hæ perpetuam vim habent, illæ autem vim omnem amittunt, decedente Pontifice, sed paulo post creationem ab unoquoque suscitantur. Quod non ita intelligendum est, ut vacua Sede Apostolica liceat Episcopo conferre beneficia omnia, quæ in Regulis Cancellariæ reservantur.

39. Nam videndum est, cujus generis sit reservatio. Cum ad-

hæret rei, hoc est beneficio, cujus generis sunt Regulæ 1, 2, 3, 4, et 8, cum item pertinet ad certam personam, cujus officium reservationem inducit, quo spectant Regulæ 3, 6, 7, etiam mortuo Pontifice manet reservatio. Itaque nullum ex his beneficiis conferre potest Episcopus, exceptis illis, quæ curam habent animarum, quæque vacua Sede Apostolica ab Episcopo recte conferuntur, ne quid interim, dilata collatione, populus accipiat detrimenti (1).

(1) *Cap. 55 de Præben. in 6.*

40. Quare propter obitum Pontificis tantum reservata esse desinunt beneficia, quæ ad tempus conferendi pertinent, quæque Regula 9, continentur. Verum hæc etiam beneficia ut recte ab Episcopo conferantur, expedienda est collatio, cum vacua est Sedes Apostolica; nam electo Pontifice, confirmatisque Regulis, amittit Episcopus conferendi facultatem, eaque redit ad Summum Pontificem (1).

(1) Regula 68. Cancellariæ.

41. In conferendis beneficiis exigit Sedes Apostolica unius anni redditus, si beneficia sint majora, sive consistorialia, ut Archiepiscopatus, Episcopatus, et similia; dimidium autem fructuum unius anni, si beneficia minora sint, et ejus redditus singulis annis summam superent 24 ducatorum aureorum, quos vocant *de Camera*; quæ annatæ, et mediæ annatæ nuncupantur (1). Earum usus in Ecclesiis quibusdam antiquissimus est (2); sed quo primum tempore iisdem Romana Ecclesia uti cœperit, non satis exploratum est (3).

(1) De annatis agitur in *Bulla Decet Romanam* 7 Pauli II tom. 3 par. 3 *Bullar. pag. 126*, in *Bulla Apostolicæ* 4. Innocenti VIII tom. 3 pag. 200, in *Bulla Incumbentia* 16. Pauli IV tom. 4 par. 1 pag. 359, in *Bulla Apostolicæ* 56. S. Pii V tom. 4 part. 2 pag. 369, in *Bulla Cameræ nostræ* 46. Sixti V tom. 4 par. 4 pag. 215, in *Bulla Alias* 56. Urbani VIII tom. 5 par. 5 pag. 222, in *Bulla Postquam* 82. Clementis X tom. 7 pag. 146.

(2) Consule Thomassinum *Vet. et nov. Eccles. disciplin. par. 3 lib. 2 cap. 58 num. 1 et seq.*, et Natalem Alexandrum *Hist. eccles. dissert. 9 de annatis art. 1 pag. 487 tom. 9 ed. Venet. an. 1776*, à quibus multa ea de re exempla afferuntur.

(3) Multi sunt viri docti, et graves, qui annatas inductas putant exemplo Legis Veteris, qua Levitæ Summo Sacerdoti decimas decimarum solvere jubebantur. *Numer. 18.* Nam quemadmodum Lege Nova Romanus Pontifex

Summus Sacerdos est, ac totius Ecclesiae caput, ita æquum est, quod ei ab Episcopis, et Sacerdotibus aliquid persolvatur, quo ipse consulat decenti tuitioni sui, atque omnes agnoscant Primatum, quem habet in Ecclesia universa. Ita sane Legatis Principum Germaniae, qui de annatis conquerebantur, responsum scribit Pallavicinus *Hist. Conc. Trident. lib. 2 cap. 8 num. 4*. Confer B. Thomam 2, 2, *quest. 87 art. 4*, Petrum Alliacensem in *tract. de Auctor. Eccles. etc. par. 2 tom. 2 opp. Gersonii pag. 945 ed. Antwerpiae 1706*, Baronium *ad an. 1156 num. 49 pag. 105 tom. 19 ed. Lucæ*, Raynaldum *ad an. 1599 num. 12 pag. 50 tom. 8 ed. Lucæ*. Anatarum usum in Ecclesia Romana antiquissimum esse constat; sed quo primum tempore induci cœperit, certo definiri non potest. De Clemente V narrant Matthæus Westmonasteriensis *Flor. Histor. ad an. 1306 pag. 454 ed. Francofurti 1601*, et Thomas Walsinghamus *Ypodigm. Neustriæ in Anglic. Hibernic. etc. pag. 497 et 498 ed. Francofurti 1602*, eum ad duos tresve annos beneficiorum, quæ in Anglia vacarent, annatas reservasse. Similiter Joannes XXII legem edidit de annatis ad certum tempus solvendis ex omnibus beneficiis *Extrav. 10 et 11 de Præb. et dign. int. communes*; et post obitum Gregorii XI. Cameræ Apostolicæ magna vis pecuniæ ob non solutas annatas debebatur, uti tradit Thomassinus *par. 5 lib. 2 cap. 59 num. 5*. Denique Bonifacius IX perpetuam ea de re legem edidit, modumque constituit, qui nunc pro solvendis annatis obtinet, a quo hinc ipse Pontifex annatarum auctor à quibusdam habetur, licet eæ revera multo antiquiores sint, uti ostendunt Spondanus *ad an. 1599 num. 1*, et Raynaldus *ad eundem annum num. 12 pag. 50 tom. 8 ed. Lucæ*.

42. Hoc unum constat, pervetustum esse annatarum usum in Ecclesia Romana, atque earum exigendarum causas esse justissimas, ac prope necessarias. Nam à Romanis Pontificibus multa, et gravia ferenda sunt onera, ut opem ferant Principibus adversus hæreticos, atque infideles, cujus rei monumenta certa in historiis extant, ut in longinquis regiones mittant viros ecclesiasticos amplificandæ causa religionis, ut pauperibus, atque ad Christi fidem venientibus opitulentur, ut denique rebus consulant Ecclesiae universæ (1). Hinc cum sæpe de annatis actum, quæsitumque fuisset, nihil adversus eas constitutum est, sed firmæ, immotæque sunt relictæ, omniaque explosa, et rejecta, quæ contra ipsas proponebantur (2).

(1) His de causis, quas nemo non intelligit esse justissimas, exiguntur annatæ; ex quo patet, quam gravis sit error illorum, qui aliquod simoniæ vitium in iis latere existimant, quasi propter electionum confirmationem, aut beneficiorum collationem exigantur. In hoc errore refutando frustra à nobis opera tereretur, cum id multi præstiterint graves, et intelligente, viri, quos ne singulos recenseamus, indicabimus Thomassinum *Vet. et nov. eccl. discipl. par. 5 lib. 2 cap. 53 n. 5*, et Natalem Alexandrum *Hist. eccl. sæc. 15. et 16. dissert. 9 de annatis artic. 3 pag. 490 tom. 9 ed. Ven. 1776*. Confer etiam Fagnanum in *Cap. Præterea 1 Ne Prælati vices suas etc. et Zaccariam in Anti-Febronio par. 2 lib. 5 cap. 3 num. 1 et seq. tom. 4*, qui de annatis agunt copiose, et diligenter.

(2) Actum de annatis fuit in Concilio Constantiensi, cum quidam essent, quibus eæ minime probarentur. *Nationis Gallicanæ Deputati*, ut inquit Natalis Alexander *loco mox indicato*, *simoniæ notum annatis affinxerant errore facti, quia propter confirmationem electionum, et promotionum ad ecclesiasticas dignitates sacrum illud tributum exigi sunt arbitrati*. Sed nemo *Gallicanæ Ecclesie tribuat, quod nationis Gallicanæ Deputati contra annatas apud Constantiense Concilium scripserunt, cum florentissimam illam Ecclesiam sufficienter non repræsentarent; nec Petrus de Alliaco, et Joannes Gersonius, præclara ejusdem Ecclesie, et Academicæ lumina, aliique Præsules, et Doctores annatas simoniæ damnarent*. Illæ de annatis querelæ ad Concilium delatæ fecerunt, ut *Sess. 40* etiam annatæ describerentur inter cetera, quæ futuro Pontifici emendanda proponebantur. Martinus V, qui *Sess. 41* Pontifex creatus est, multa emendavit *Sess. 45*, sed nihil contra annatas constituit, imo vero declaratum est, quod ceteris fuerant satisfactum, uti patet ex ipsa *Sess. 45 col. 721 tom. 16 collect. Labbæi ed. Venet.* Quin in Ms. codicibus Cardinalis Capranica, et Vindobonensis, qui appendicis loco Constantiensis Concilii actis adjuncti sunt *ib. col. 725 de cr. 4, et col. 728 de cr. 15* habentur hæc: *Romano Pontifici, et S. R. E. Cardinalibus pro illorum sustentatione, rebus Romanæ Ecclesie stantibus, ut sunt, non videtur aliter posse provideri, quam hucusque factum est, scilicet per beneficia, et communia servilia, quæ vacantie nuncupantur*. In Concilio Basileensi *Sess. 12 tom. 17 concil. collect. Labbæi col. 277*, rogatus est Summus Pontifex, ut annatas tolleret, cum polliciti fuissent concilii Patres, sese daturos operam, ut aliud annatarum loco obtineret. Sed cum deinceps nihil ea de re præstitissent concilii Patres, Summus Pontifex annatas retinuit, quas antea percipiebat. Ejusdem concilii Patres cum male animati essent in verum Pontificem Eugenium IV, à quo Synodus revocata fuerat, annatas sustulerunt *Sess. 21 ibid. col. 517*, sed postea *Sess. 42 ibid. col. 413* annatas, quas in legitimo Pontifice condempnaverant, dederunt Pseudo-Papæ Felici V, cujus partes tuebantur. Aliæ adversus annatas editæ sunt leges in Sanctione Pragmatica; sed ea sublata pacis conventis inter Leonem X, et Franciscum I. Galliarum Regem, cautum est, ut irritæ essent collationes beneficiorum, quorum veri reditus designati, ac patefacti non fuissent. Etiam ad Concilium Tridentinum querelæ contra annatas delatæ sunt; sed Concilii Patres omnibus satisfecerunt, atque annatarum æquitatem clarissime demonstrarunt, uti narrat Cardinalis Pallavicinus in *Hist. Concil. Trident. lib. 2 cap. 8 num. 5 et seq.* Confer etiam Pii IV. responsa ad Germanorum de annatis querelas apud Raynaldum *ad an. 1565 num. 44 tom. 15 pag. 570 edit. Lucæ 1756*.

43. Etiam Cardinales, et Legati à latere fruuntur jure conferendi beneficia, quæ vacaverint in eorum titulis, atque Episcopalibus suburbicariis, aut in provincia, in qua legationis munus exercent. Atque hi beneficia conferunt quovis mense, cum non obstringantur alterna illa mensium divisione, quæ profluit ex regula IX. Cancellariæ; Legatus quidem à latere in provincia sua primus occupare potest collationem beneficiorum, quæ ad Episcopum pertinent, ita ut si ab utroque idem beneficium collatum sit, potior habeatur collatio, quæ antiquior est (1).

(1) *Cap. 6 de Offic. Legat. cap. 31 de Præben. in 6.*

44. Omnes Cardinales habent à Summo Pontifice facultatem, sive, uti vocant, indultum (1) conferendi beneficia, quibusdam exceptis (2), quæ vacua fiunt in suis titulis, Ecclesiis Cathedralibus, Diœcesibus, Abbatibus, et Monasteriis sibi commendatis, laxato vinculo Regularum Cancellariæ. Verum ut in suis titulis, atque Episcopatibus suburbicariis conferre ipsi beneficia possint, in Curia Romana commorari debent (3), quoniam absentes eo jure carent, nisi illud peculiari beneficio Summi Pontificis impetraverint (4). In tribus autem Basilicis S. Joannis Lateranensis, S. Petri in Vaticano, et S. Mariæ Majoris, quæ inter Cardinalium titulos minime recensentur, Cardinales Archipresbyteri minora conferunt beneficia, etiamsi absentes Curia reperiantur (5).

(1) Indultum, quod singulis Cardinalibus à Summo Pontifice dari solet, late explicat Rigantius *ad regul. 8 Cancell. §. 1 ferre per tot.*

(2) Excipiuntur majores Dignitates in Cathedralibus, et principes dignitates in Collegiatis Ecclesiis, aliæque beneficia, quorum collatio ad unum Pontificem pertinet, et de quibus late agit Rigant. *ad regul. 1 cancell. §. 4 n. 15 et seq. ad regul. 4 §. 1 num. 53 et §. 3 num. 24 et seq.*

(3) Vide Rigant. *ad regul. 8 Cancell. §. 1 num. 44 et seq., et n. 144 et seq.*, ubi ostenditur, quæ proprie curia Romana sit, in qua Cardinalis commorari debet, ut beneficia conferat, quæ in suo titulo, aut Episcopatu suburbicario vacua fiunt.

(4) Quædam hujus generis exempla numerat Rigantius *loc. cit. num. 142.*

(5) Vide Rigant. *loc. cit. n. 57 et seq.* Verum collatio minorum beneficiorum in tribus Urbis Basilicis pertinet etiam, uti diximus, ad capitula, qua de re videndus ipse Rigantius *loc. cit. num. 15 seq.*

45. Collatio, sive ab Episcopo fiat, sive à Summo Pontifice, sive ab ejus Legato, aut Cardinali, non viva voce, sed scripto fieri debet. Pontifex dat diplomata, quæ Bullæ dicuntur, quæque à pluribus Dataria, et Cancellariæ ministris obsignantur. Earum aliæ dicuntur *in forma gratiosa*, aliæ *in forma dignum*, aliæ demum *in forma Commissaria*. Literæ *in forma gratiosa* dantur ad clericum, qui sui Episcopi exhibitio testimonio beneficium obtinuit, eæque veram secum ferunt beneficium collationem. Literæ *in forma dignum*, quæ ita appellantur, quod ab eo verbo exordiuntur, locum habent, cum illud Episcopi testimonium, ex quo pateat idoneum esse clericum, in medium allatum non fuit; propterea mittuntur ad Episcopum, cujus esse debet certo clerico beneficium attribuire, postquam ipse, facto periculo,

dignus, et idoneus repertus est. Denique *in forma Commissaria* conceduntur literæ, cum clericus illud quidem dedit Episcopi testimonium, sed multa adhuc ab se narrata Summo Pontifici, ut beneficium consequatur, demonstrare debet coram designatis *Executoribus*, vocatis omnibus, quorum interest. Atque hæc literæ non veram collationem continent, sed tantum *mandatum*, ut ajunt, *de conferendo*.

46. Episcopus etiam publico instrumento, eoque ab ejus Cancellario obsignato, complectitur beneficium collationem. Ubique mentio fit de natura, atque redditibus beneficium, de tempore, ac modo, quo illud vacaverit, de meritis ejus, qui idem postulat.

(N. S. Synodus Vallisolet. *cap. 10*, cupiens obviam ire fraudibus, quæ sub clandestinis Collationibus peragi consueverant, has duxit instituere sollempnitates, nimirum, ut *Collatio fiat in Capitulo, vel coram Notario publico, aut testibus fidedignis, vel cum patenti ipsius Prælati Littera, vel alterius, seu aliorum quoruncunque, ad quos Beneficiorum spectat, vel spectare debet dicta Collatio, præsentibus testibus in Littera ipsa Collationis insertis, per quæ probari possit Collatio, deque ea nullatenus dubitari. Alias volumus, quod Collatio ipsa nullius obtineat roboris firmitatem.*)

Laicales collationes aperte ac optimo jure SS. canonibus interdictæ: *cap. 54 de Præben.* Posse tamen laicum, ex Apost. Sedis dispensatione vel privilegio, beneficia conferre, affirmat cum aliis nostras N. Garcia *Tractatu de Benef. part. 1, cap. 2, num. 54 et seq.*

SECTIO IV.

DE INSTITUTIONE, ET JUREPATRONATUS.

47. INSTITUTIONIS DEFINITIO.—48. JUSPATRONATUS. UADE DUCTUM PATRONI NOMEN?—49. JURISPATRONATUS CONCEDENDI CAUSÆ, EJUSQUE ORIGO.—50 ET 51. JUSPATRONATUS VEL ECCLESIASTICUM, VEL LAICALE, VEL MIXTUM.—52. REALE, VEL PERSONALE, ITEMQUE HÆREDITARIUM, VEL GENTILIUM.—53 ET 54. QUOMODO ACQUIRATUR?—55 AD 57. QUOMODO TRANSFERATUR, ET QUOMODO À PLURIBUS PRÆSENTATIO FIAT?—58. QUOMODO AMITTATUR?

47.

Postremus modus, quo Ecclesiasticos Magistratus, et beneficia consequimur, est Institutio, quæ definitur beneficium concessio facta ad præsentationem ejus, qui habet juspatronatus (1). Quare duo hic necessaria sunt, ut quis beneficium obtineat, Institutio, et Præsentatio. Hæc ad Patronum pertinet, cujus est designare, et offerre clericum; illa ad Episcopum, cujus est